

**ПРОГНОСТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УЧИТЕЛЯ В УМОВАХ
ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО
НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ**
**Prognostic ACTIVITIES UNDER INNOVATIVE TEACHERS OF
COMPREHENSIVE SCHOOL**

У тезах йдеться про прогностичну діяльність учителя в умовах інноваційного розвитку загальноосвітнього навчального закладу.

In the case of these activities prognostic teacher in terms of innovative development of an educational institution.

Ключові слова: педагогічне прогнозування, інноваційний розвиток, методи педагогічного прогнозування.

Keywords: pedagogical forecasting, innovation development, teaching methods of forecasting.

*Миньківська М.В., молодший науковий співробітник Інституту
педагогіки НАПН України*

Педагогічне прогнозування має передувати розробленню освітньої стратегії, створенню навчальної документації та врахувати інноваційні тенденції при складанні певних прогнозів. На випереджальному характері педагогічної прогностики наголошував М. Скаткін, який зауважив, що педагогічна наука не повинна базуватися лише на емпіричних дослідженнях, а має вказувати на її перспективний розвитку. Слід наголосити, що педагогічне прогнозування тісно пов'язане з потребами суспільства в компетентних спеціалістах, які прагнуть постійно розвиватися.

Як свідчать результати освітньої практики, інноваційні тенденції в системі освіти вимагають підготовки вчителя нового типу, який здатний працювати за нових обставин й адекватно реагувати на постійно зростаючі вимоги суспільства. Для досягнення високого рівня професійної діяльності сучасний учитель має організовувати власну педагогічну діяльність на прогностичній основі. Прогностичні знання, вміння й навички сприятимуть передбаченню можливих змін у змісті, структурі й організації навчально-виховного процесу. Згідно з цим, достатньо легко можна вносити корективи щодо впровадження педагогічних інновацій і планувати власну професійно-педагогічну діяльність.

Головною метою прогностичної діяльності є пізнання майбутнього. Для ефективності такої діяльності важливими будуть мовленнєво-мисленнєві процеси, що визначають здатність до прогнозування й повною мірою виявляються в процесі планування, реконструювання, встановлення причиново-наслідкових зв'язків, висунення гіпотез.

Специфіка прогностичної діяльності обумовлена її конкретним змістом і відповідними знаннями, що необхідні для побудови прогнозу. Здатність

до прогнозування педагогічних явищ безпосередньо залежить від розвитку мовленнєво-мисленнєвих процесів, що складають структуру здатності до прогнозування, професійних знань, необхідних для прогнозу.

Найбільш високим рівнем педагогічної компетентності є оволодіння педагогічним прогнозуванням, яке передбачає наявність у вчителя відповідних особистісних якостей і прогностичних умінь. До прогностичних умінь вчителя належать: вміння прогнозувати розвиток особистості учня, вміння прогнозування розвиток учнівського колективу та прогнозування педагогічного процесу. Сутність прогностичних умінь полягає в оволодінні комплексом розумових і практичних дій, спрямованих на вирішення прогностичних задач.

Ефективність процесу вдосконалення прогностичної діяльності вчителя забезпечується сукупністю дидактичних умов: формуванням ціннісного ставлення до прогностичної діяльності та її результатів; залученням до творчої дослідницької діяльності; розвитком загальних та спеціальних прогностичних вмінь.

Учитель як суб'єкт педагогічного прогнозування може впливати на ефективність навчально-виховного процесу та інноваційний розвиток загальноосвітнього навчального закладу. Такий вплив можливий за умови переходу від інтуїтивного передбачення до прогнозування, що базується на наукових засадах; вивчення проблеми прогнозування, осмислення його функцій; набуття прогностичної компетентності; готовності до інноваційної діяльності; оволодіння ресурсами для складання педагогічних прогнозів.

В умовах інноваційного розвитку загальноосвітнього навчального закладу педагогічне прогнозування - складний процес. Він тісно пов'язаний із програмуванням, плануванням, моделюванням та проектуванням. Керівники шкіл і педагоги мають розуміти сутність і значення цих процесів, адже завдяки їм можливо досягнути бажаних результатів.

Основним завданням педагогічної науки на сьогодні є передбачення позитивного результату, враховуючи суттєво нові обставини розвитку суспільства, тобто працювати на випередження. Це, в свою чергу, сприятиме підготовці нового покоління до самостійного життя й активної діяльності у майбутньому. Оволодіння прогнозуванням дасть змогу вчителю успішно долати труднощі в педагогічній діяльності та є необхідною умовою становлення професіоналізму й, відповідно, підвищення якості освіти учнів.